

	Силабус курсу Історія державності та культури України Ступінь вищої освіти – бакалавр Спеціальність – D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок Освітньо-професійна програма - «Фінанси, банківська справа та страхування» Рік навчання: 1, Семестр: 1 Кількість кредитів: 3 Мова викладання: українська
ППП	Керівник курсу к.е.н., доцент Довбуш А.В.

Контактна інформація a.dovbysh@wunu.edu.ua,

Опис дисципліни

Курс «Історія державності та культури України» охоплює теоретичні засади формування української державності, розвиток суспільно-політичних та культурних процесів на різних етапах історії України. Він включає вивчення ключових подій, що сприяли становленню української нації, таких як княжа доба, Гетьманщина, боротьба за незалежність, а також періоди радянської влади та сучасної незалежної України.

Головним завданням курсу «Історія державності та культури України» є вивчення студентами теоретичних та методичних питань, пов'язаних з формуванням, розвитком і зміцненням української державності та культури, через опанування ключових історичних концепцій, ознайомлення з політичними, соціальними, економічними та культурними процесами, аналіз історичних джерел і документів, а також вивчення ролі визначних постатей у цих процесах.

Структура курсу

Години (лек./ прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/1	Тема 1. Формування державотворчих та культурних традицій на території України (від первісної доби до VIII століття).	Виокремити основні періоди в історії України. Проаналізувати джерельну базу. З'ясувати сутність поняття «культура» Дослідити особливості етногенезу українського народу. Розглянути первісний період української історії.	Питання
2/1	Тема 2. Давньоукраїнська держава Русь, її політичний, соціально-економічний і культурний розвиток (IX – перша половина XIII ст.).	Простежити основні тенденції формування Київської Русі як держави українського народу. Визначити причини її занепаду. З'ясувати особливості розвитку культури Русі- України княжої доби.	Тести, питання

2/1	Тема 3. Галицько-Волинське королівство (XIII – перша половина XIV ст.).	Дослідити політичні, соціальні та економічні аспекти розвитку Галицько-Волинського королівства в XIII – першій половині XIV ст., а також їхній вплив на формування української державності.	Проблемні завдання
2/1	Тема 4. Україна в литовсько-польському контексті: від згасання державності до вільної козацької республіки Запорізька Січ (друга половина XIV – середина XVII ст.).	Розглянути особливості литовської та польської експансії на українські землі. З'ясувати умови та стан розвитку культури. Дослідити феномен українського козацтва. Утворення та значення Запорізької Січі.	Питання
2/1	Тема 5. Українські національно-визвольні змагання під проводом гетьмана Богдана Хмельницького (1648–1657 рр.).	Проаналізувати причини Української національної революції, її характер та рушійні сили. Охарактеризувати наслідки входження України під протекторат Московської держави. Розкрити сутність періоду Руїни, його причини та наслідки для України. З'ясувати мету, засоби й механізми політики Московії, спрямованої на ліквідацію автономного устрою України.	Тести, питання
2/1	Тема 6. Українська держава на завершальному етапі національної революції (1657–1686 рр.).	Дослідити зовнішньополітичну діяльність українських гетьманів та їхні відносини з Московським царством, Річчю Посполитою та Туреччиною, а також наслідки цих відносин для України.	Питання
2/1	Тема 7. Україна в умовах підмосковської автономної державності та польського наступу (остання третина XVII – друга половина XVIII ст.).	Дослідити взаємодію між українським козацтвом, московською владою та польськими магнатами, зосереджуючи увагу на наслідках цих відносин для української державності.	Тести, питання
2/1	Тема 8. Суспільно-політичне та національно-культурне становище українців під владою Російської імперії наприкінці XVIII – на початку XX ст.	Вивчити суспільно-політичні умови та зміни в національно-культурному житті українців під владою Російської імперії в зазначений період, зосереджуючи увагу на їхньому впливі на українську ідентичність.	Проблемні завдання
2/1	Тема 9. Національний та культурно-освітній рух на західноукраїнських	Виявити основні етапи та характерні риси національного і культурно-освітнього руху в західноукраїнських землях, а також його вплив на подальший розвиток української нації в умовах імперського контролю.	Питання

	землях у складі Австро-Угорщини (кінець XVIII – початок ХХст.).		
2/1	Тема 10. Українські національно-визвольні змагання 1914–1921 рр.	Вивчити ключові події та етапи українських національно-визвольних змагань у 1914–1921 рр., зосереджуючи увагу на їхньому впливі на формування української державності.	Тести, питання
2/1	Тема 11. Радянська державність та культура України в контексті тоталітарної системи СРСР (1921–1939 рр.).	Вивчити особливості розвитку радянської державності в Україні в 1921–1939 рр. та їхній вплив на політичну, соціальну та економічну ситуацію в країні.	Питання
2/1	Тема 12. Радикалізація національно-визвольного руху на західноукраїнських землях у 20–30-ті роки ХХ ст.	Дослідити причини та фактори, що сприяли радикалізації національно-визвольного руху на західноукраїнських землях у 20–30-ті роки ХХ ст., зокрема соціально-економічні та політичні умови.	Проблемні завдання
2/1	Тема 13. Українське питання під час Другої світової війни та післявоєнної відбудови (1939 – початок 1950-х рр.).	Виявити основні етапи та проблеми післявоєнної відбудови в Україні, а також вплив радянської політики на економічний розвиток і соціальні зміни в регіоні.	Питання
2/0,5	Тема 14. Україна в умовах спротиву комуністичному тоталітаризмові та його краху (середина 1950-х – 1991 р.). Культурне відродження українського народу.	Вивчити основні етапи спротиву українського народу комуністичному тоталітаризму в період з середини 1950-х до 1991 року, зокрема форми протесту та організації, що їх представляли.	Тести, питання
4/0,5	Тема 15. Становлення Української незалежної держави та особливості формування сучасної культури.	Проаналізувати основні етапи становлення Української незалежної держави, акцентуючи увагу на політичних, соціально-економічних та культурних змінах, які відбулися після проголошення незалежності у 1991 році.	Тести, питання

Список рекомендованої літератури

1. Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики / П. П. Гай-Нижник (керівник проекту, упоряд. і наук. ред.). К. : «МП Леся», 2016. 586с.
2. Бойко О.Д. Історія України: підручник/заред.О.Д.Бойко.7-евид.К.:ВЦ «Академія», 2018. 720 с.
3. Галіченко М. В., Поліщук І. Є. Історія української культури: навчально-методичний посібник для студентів. Херсон. Поліграф, 2016. 85с.

4. Грицак Я. Нарис історії України. Київ, 2019. 656 с.
5. Грицак Я. Нарис історії України: Формування модерної нації XIX–XX століття. К.: Генеза, 2019. 656с.
6. Історія і культура України: електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. / за ред. В. В. Іваненко, Г. Г. Кривчик. Д.: ДНУ ім. Олесь Гончара, 2016. 206с.
7. Історія та культура України: навчальний посібник / уклад. Дедурін Г. Г., Іванов С. Ю., Чорний І. В. Харків: ХНУВС, 2017. 108с.
8. Історія української культури: навч. посіб. / за ред. В. А. Качкана. Київ. Просвіта, 2016. 368с.
9. Історія української культури: підручник / за ред. Лозового В. О.; Нац. Ун-т «Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого». Харків. Право, 2017. 368 с.
10. Качкан В. А., Величко О. Б., Божко Н. М. Історія української культури. Київ. ВСВ «Медицина», 2016. 368 с.
11. Кислюк К. В. Історія української культури. Київ. Просвіта, 2016. 354с.
12. Кордон М. В. Історія української культури. Київ. Просвіта, 2017. 336с.
13. Лазарович М. В. «Душу й тіло ми положим за нашу свободу»: Україна в боротьбі проти збройної агресії Російської Федерації (2014–2018 роки): моногр. Ічня: ПП «Формат», 2018. 340с.
14. Лазарович М. В. Ілюстрована історія України: короткий курс лекцій. 4-те вид., виправл. і доп. Тернопіль: Джура, 2018. 616с.
15. Лазарович М. В. Українські січові стрільці у боротьбі за волю України: моногр./ Міністерство інформаційної політики України. Ічня: ПП «Формат», 2018. 766 с.
16. Любич О. А., Співак В. В., Олійник О. І., Чебоненко С. О. Історія української культури. Чернігів. Десна Поліграф, 2018. 455с.
17. Недошитко Ірина. Вплив української діаспори США на міждержавне співробітництво: Україна-США (1991- 2018 pp.). Zaporizhzhia Historical Review. 2021. Vol. 4 № 56. P.253-263.
18. Недошитко Ірина. Діаспорна мережа як досвід організації громадянського суспільства. «Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки». 2021. Том 32 (71). №3. С. 1-10. Недошитко Ірина. Діяльність української діаспори США у висвітленні голодомору 1932-1933 рр. Гуманітарні студії: історія та педагогіка. 2021. Випуск 2 (02). С. 19-29. 3:
19. Недошитко Ірина. Інноваційні форми діяльності музею. Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми та перспективи : матеріали VI Міжнародної наук.- практ. конф., м. Полтава, 25 листопада 2021 р. / редкол. : І. Г. Передерій, О. Є. Гомотюк та ін. Полтава, 2021. 296 с. С.210-216.
20. Недошитко Ірина. НТШ-А – репрезентант українознавчої наукової діяльності в Сполучених Штатах Америки. Науково-красназнавча конференція з міжнародною участю, присвячена 150-річчю від часу заснування НТШ. Тернопіль, 2023.
21. Недошитко Ірина. Патріарх Йосиф Сліпий –духовний борець за українську державність на еміграції. Наукові проекти соціальногуманітарного факультету ЗУНУ. Тернопіль, 2022. С. 103-105.
22. Недошитко Ірина. Роль церкви в житті української діаспори США. Наукові проекти соціально-гуманітарного факультету ЗУНУ. 2021. С.100-103.
23. Павлова О. Ю. Історія української культури. 2-ге видання. Київ. Кондор, 2017. 340с.
- Панчук І. Україна і українці. Довідник.Тернопіль: підручники і посібники, 2023. 400 с.
- Лазарович М. В. Історія та культура України : підруч. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 731 с.
24. Плохій С. Походження слов'янських націй. Домодерні ідентичності в Україні, Росії та Білорусі. К.: Критика, 2015. 456с.
25. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: КСД, 2016. 496с.
26. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України 25 квітня 2019 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

27. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності: Закон України 13 грудня 2022. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
28. Світлична В. В. Історія України: навч. посіб. / за ред. Ю. М. Алексєєва. 7-е вид. К.: Каравела, 2015. 392с.
29. Хома І. Я. Історія української культури. Київ: Кондор, 2017. 356 с.
30. Цапко О. М. Історія української культури. Київ: Знання, 2018. 176 с.
31. Шейко В. М. Історія української культури. Київ: Кондор, 2017. 271 с.
32. Шовкошитний В. Долітописна історія України. Київ: Український патріот, 2016. 424с.
33. *Lazarovych M. «We will give our souls and bodies for our freedom»: Ukraine in the struggle against the armed aggression of the Russian Federation (2014–2020): monogr.* Kyiv: PE AVIAZ, 2020. 452p.
34. Nedoshytko Iryna. Center for Preserving the National Identity of the Ukrainian Diaspora in the United States. Culture in the spiritual life of Slavic nations. VERBUM – vydavateľstvo KU, Ruzomberok. 2021. P. 281-303. ISBN 978-80-561-0873-4.
35. Nedoshytko Iryna. Cooperation of the Ukrainian diaspora in the USA with Ukraine in the humanitarian sphere. III International scientific conference “Modernization The Educational system: world trends and national peculiarities”: Conference proceedings, February 21 th, 2020. Kaunas: Izdevnieciba «Baltija Publishing». pp. 22-27.
36. Nedoshytko Iryna. Scientific and educational diplomacy of the university. Review of theology social sciences sacred art. Number 1. Quarterly. Year 2022. Dublin – Ireland. pp. 81-95. Недошитко Ірина, Олександр Комарніцький. Більшовизація студентів педагогічних закладів національних меншин в У СРР/УРСР 1920 – 1930 - х рр.: мета, засоби, завдання. Український історичний журнал. 2021. №2. С.94-112.
37. Nedoshytko Iryna. The Ukrainian Church in the Context of the Military Challenges of the Present (Based on the Materials of the Ukrainian-Language Periodicals of the US Diaspora). Transformational processes of the social and humanitarian sphere of modern Ukraine in the conditions of war. Challenges, problems and prospects. Ružomberok: VERBUM – vydavateľstvo KU, 2023. 317 p. P. 107-128.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2834-20>
2. Український центр культурних досліджень. URL: <https://uccs.org.ua/>

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Історія державності та культури України» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20 %	20 %	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за результатами поточного оцінювання	Модульна контрольна робота по 1-15 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (10 тестів по 5 бали за тест) – макс. 50 балів	Оцінюються максимально у 100 балів.	Сукупність питомих ваг кожної складової: 80% - підготовка презентації; 20% - захист презентації.	Теоретичне питання 2 – макс 25 балів Тестові завдання (10 тестів по 5 бали за тест) – макс. 50 балів

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без

аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Модульна робота складається із:

тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 5 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів;

5 балів – за тест надано правильну відповідь.

теоретичного питання: 2 теоретичних питання, за відповідь на кожне питання, студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 5 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів;

5 балів – на тест надано правильну відповідь.

теоретичного питання: 2 теоретичних питання, за відповідь на кожне питання, студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)

85-89	добре	В (дуже добре)
75-84		С (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		Е (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)